

MALTA

**QORTI CIVILI
PRIM' AWLA**

**ONOR. IMHALLEF
GEOFFREY VALENZIA**

Seduta tas-6 ta' Ottubru, 2006

Rikors Numru. 594/1989/4

Angelo, Joseph, Carmelina armla minn Tommy Micallef u Violet mart Anthony Zammit, ahwa Tabone, u l-istess Anthony Zammit bhala amministratur tal-beni parafernali ta' martu ghal kull interess li ghandu.

vs.

Anthony Tabone; u Louis, Paul, Maria mart Robert Ducker u Yolanda armla minn Joseph Aquilina, ghal kull interess li jista' jkollhom, u l-istess Robert Ducker bhala amministratur tal-beni parafernali ta' martu ghal kull interess li jista' jkollu u b'digriet tas-17 ta' Jannar 1990 Robert Ducker bin Roberto, assuma l-atti fil-kawza flok l-assenti missieru.

Il-Qorti

Preliminari

Rat l-**atti tac-citazzjoni** li permezz taghha l-atturi ppremettew illi:

Billi b'att tal-4 ta' Gunju, 1988 in atti Nutar Dottor Henri J. Vassallo (Dok "A") jidher li certa Paola sive Pauline armla minn Paul Tabone tat u ikkoncediet b'titolu ta' subentitewsi temporanja favur il-konvenut Anthony Tabone il-fond numru 79, Triq Santu Wistin, Rabat, Malta, bid-drittijiet u kondizzjonijiet hemm stipulati.

Billi l-imsemmi kuntratt jidher li hu null u dana minhabba difett fir-rekwisti tieghu, a tenur ta' l-artikolu 40 (d) tal-Kap 55 tal-Ligijiet ta' Malta, u dana stante li l-firma suppositament maghmula mill-koncedenti "P. Tabone" m'hijiex il-firma taghha.

Billi Pauline Tabone kienet omm il-kontendenti ahwa Tabone, u l-firma taghha hija maghrufa mill-atturi kif jista' jigi ppruvat minn xhieda u provi ohra dokumentali waqt it-trattazzjoni tal-kawza.

Billi l-atturi ghalhekk ghandhom indikazzjoni cara li dik li tidher bhala firma ta' ommhom m'hiex fil-fatt hekk bhala tali, u ghalhekk l-att fuq imsemmi huwa null u bla effett ghax redatt in vjolazzjoni tad-dispozizzjonijiet cari tal-ligi.

Billi wkoll l-imsemmi fond numru 79, Triq Santu Wistin, Rabat, Malta jiffirma parti mill-assi ereditarju tal-mejta Pauline Tabone, li taghha l-atturi huma whud mill-eredi u ghalhekk ghandhom kull interess li l-imsemmi att jigi dikjarat null u bla effett.

Jghidu l-konvenuti ghaliex ghar-ragunijiet premissi:-

1. M'ghandhiex din il-Qorti tiddikjara u tiddeciedi, prevja okkorrendo permezz ta' periti nominandi, li l-firma "P. Tabone" li tidher fl-imsemmi att ta' l-4 ta' Gunju, 1988, u li

Kopja Informali ta' Sentenza

suppost tirrapprezenta l-firma tal-persuna (omm il-kontendenti) li l-partikolaritajiet taghha huma murija fl-imsemmi att, mhix il-firma ta' omm il-kontendenti;

2. Tiddikjara ghalhekk u konsegwentement li l-imsemmi att huwa null u bla effett ghax milqut b'difett u ksur espress tad-dispozizzjonijiet ta' l-artikolu 40 (d) tal-Kap 55 tal-Ligijiet ta' Malta; u billi hija taghti wkoll kull provvediment iehor xieraq u/jew direttiva opportuna ghar-rigward fil-konfront tal-konvenuti.

Bl-ispejjez, inkluzi dawk ta' l-ittra interpellatorja tas-17 ta' Mejju 1989 u dawk tal-Mandat ta' Inibizzjoni pprezentat kontestwalment mal-prezenti, u b'riserva ta' kull azzjoni ohra tal-volta spettanti lill-atturi kontra l-konvenuti, jew min minnhom, kontra l-konvenuti ngunti personalment ghas-subizzjoni.

Rat id-dikjarazzjoni ta' l-atturi a fol. 3 tal-process.

Rat in-nota ta' l-eccezzjonijiet tal-konvenut Anthony Tabone a fol. 18 tal-process fejn eccepixxa:

1. It-talbiet ta' l-atturi huma nfondati fil-fatt u fid-dritt u ghalhekk ghandhom jigu michuda bl-ispejjez peress illi l-firma "P. Tabone hija tassew il-firma ta' Pauline Tabone omm il-kontendenti, u l-kuntratt ta' l-4 ta' Gunju 1988 fl-Atti tan-Nutar Dott. Henri Vassallo huwa validu ghall-ghanijiet u effetti kollha tal-Ligi.

Salvi eccezzjonijiet ohra.

Rat id-dikjarazzjoni tal-fatti tal-konvenut Anthony Tabone a fol. 18 tal-process.

Rat in-nota ta' l-eccezzjonijiet tal-konvenuti Louis, Paul, Maria mart Robert Ducker u Yolanda armla minn Joseph Aquilina, ahwa Tabone, a fol. 20 tal-process fejn eccepew:

Kopja Informali ta' Sentenza

1. It-talbiet ta' l-atturi sa fejn diretti kontra taghom huma nfondati fil-fatt u fid-dritt u ghalhekk ghandhom jigu michuda bl-ispejjez;

2. Huma fl-ebda kaz ma ghandhom jehlu l-ispejjez, kif mitlub mill-atturi;

Salvi eccezzjonijiet ohra.

Rat id-dikjarazzjoni tal-fatti tal-konvenuti Louis, Paul, Maria mart Robert Ducker u Yolanda armla minn Joseph Aquilina, ahwa Tabone, a fol. 20 tal-process.

Rat in-nota ta' l-eccezzjonijiet tal-konvenut Robert Ducker noe a fol. 32 tal-process fejn eccepixxa:

1. It-talbiet ta' l-atturi sa fejn diretti kontra tieghu huma nfondati fil-fatt u fid-dritt u ghalhekk ghandhom jigu michuda bl-ispejjez;

2. Huwa fl-ebda kaz ma ghandu jehel l-ispejjez kif mitlub mill-atturi;

Salvi eccezzjonijiet ohra.

Rat id-dikjarazzjoni tal-fatti tal-konvenut Robert Ducker noe a fol. 32 tal-process.

Rat il-korrezzjoni a fol 24;

Rat id-digriet datat 12 ta' Marzu 1990 fejn il-Qorti nnominat lil Dr. Joseph Micallef Stafrace bhala perit sabiex ifittex u jirrelata dwar il-fondatezza tad-domandi attrici, wara li jjehu konjizzjoni ta' l-eccezzjonijiet u jaghmel l-osservazzjonijiet kollha li ghandhom x'jaqsmu mal-kaz.

Rat ir-rikors tal-istess perit legali fejn talab lil dina l-Qorti tahtar espert kalligrafu biex jassistih skond il-bzonn. Rat id-digriet datat 6 ta' Frar 1991 fejn il-Qorti nnominat lill-Perit legali Dr. Alfred Vella ghal dan il-ghan.

Kopja Informali ta' Sentenza

Rat id-digriet datat 16 t'April 1991 fejn gie revokat contrario imperio d-digriet tas-6 ta' Frar 1991 u gie nominat Dottor Abela Medici bhala espert kaligrafu sabiex jassisti lill-Perit Legali.

Rat in-nota a fol. 66 tal-process fejn l-attrici **Violet mart Anthony Zammit cediet l-interessi taghha fil-kawza fl-ismijiet premissi.**

Rat il-verbal tas-seduta tas-26 ta' Mejju 2000 fejn il-Qorti ezonorat lil Dr. A. Abela Medici mill-inkarigu tieghu u rrizervat li tissostitwih wara li tezamina l-inkartament li l-Perit Legali jqiegheed ghad-dispozizzjoni tal-Qorti.

Rat il-verbal tas-7 ta' Lulju 2000, fejn l-espert kalligrafiku Dr. Abela Medici gie sostitwit minn Ivan Formosa.

Rat ir-rikors ta' l-istess Ivan Formosa datat 18 t'Awwissu 2000.

Rat id-digrieti moghtija nhar it-8 ta' Frar 2002 fejn din il-Qorti ordnat illi jinbdew proceduri ta' disprezz fil-konfront ta' Angelo Tabone, (fol 259) ezentat lill-espert kalligrafiku mill-inkarigu tieghu u ssuspendiet l-inkarigu tal-perit legali sabiex il-kawza tipprosegwi quddiem il-Qorti. (fol 261).

Semghet lill-Perit Legali Dr. Joseph Micallef Stafrace fis-seduta tat-3 ta' Marzu 2003.

Fis-seduta tas-7 t'April 2003 il-Perit Legali Dr. Joseph Micallef Stafrace informa lill-Qorti li f'dak l-istadju ma kellux bzonn nomina ta' espert kaligrafu.

Rat ir-rapport tal-Perit legali Dr. Joseph Micallef Stafrace a fol. 309 et seq tal-process.

Rat il-verbal a fol. 308;

Rat in-nota a fol. 493 u d-digriet a fol. 495;

Rat ir-rikors ta' l-Appell a fol. 497 li gie irtirat a fol. 503;

Kopja Informali ta' Sentenza

Rat in-nota ta' rinunzja a fol. 504;

Rat id-digriet a fol. 509;

Rat in-nota ta' **cessjoni ta' Carmelina armla minn Tommy Micallef** a fol. 506;

Ezaminat id-dokumenti kollha eseblti u x-xhieda kollha prodotti quddiem il-Perit Legali. Rat ir-relazzjoni tal-Perit Legali.

Semghet lill Avukati difensuri jittrattaw:

Iter tal-kawza

Dwar id-diversi ncidenti li nqalghu fil-kors tal-kawza l-Qorti tirreferi ghall paragrafi 12 sa 21 tar-relazzjoni peritali u d-diversi rikorsi u digrieti fuq imsemmija.

Il-Fatti

Fit-2 ta' Lulju 1969, Paola Tabone akkwistat b'titolu ta' emfitewsi il-fond 79, Triq Santu Wistin, ir-Rabat. Fl-4 ta' Gunju 1988 l-istess Paola Tabone tat u ikkoncediet l-istess fond b'titolu ta' subenfitewsi temporanja favur il-konvenut binha Anthony Tabone. Paola Tabone mietet fis-6 ta' Lulju 1988 madwar xahar wara din il-koncessjoni sub-emfitewtika. F'din l-kawza l-atturi qed jikkontestaw il-firma ta' Paola Tabone fuq dina l-koncessjoni.

PROVI

Dwar min xehed f'dina l-kawza l-Qorti tirreferi ghal paragrafi 69 u 70 tar-relazzjoni peritali.

L-atturi, barra Violet Zammit u Carmelina Micallef li cedew l-atti fil-mori tal-kawza, ilkoll ulied l-istess Paola Tabone, jallegaw illi ommhom fl-ahhar erba' xhur ta' hajjitha u cioe meta kkoncediet il-fond lill-konvenut huhom, kienet nieqsa mill-fakoltajiet mentali taghha. Ghalhekk il-firma fuq il-kuntratt mertu ta' din il-kawza ma setghetx kienet taghha u

konsegwentement il-kuntratt huwa null. L-attur Angelo Tabone xehed illi kemm hu kif ukoll xi whud minn hutu kienu sorprizi hafna meta effettivament ircevev kopja tal-kuntratt li permezz tieghu saret il-koncessjoni. Martu Carmelina Tabone xehdet illi Paola Tabone fl-ahhar sitt xhur ta' hajjitha qatt ma kienet taghrafhom ghax kienet tkun mitlufa.

Il-konvenuti min-naha l-ohra jsostnu li ommhom Paola Tabone kienet insistiet li thalli l-post lil binha guvni Anthony Tabone. Jirrizulta illi fil-fond, oltre l-omm, kienu jabitaw ukoll fih il-konvenuti Anthony Tabone u ohtu Maria Ducker separata minn ma' zewgha. Anthony Tabone kien jiehu hsieb il-bzonnijiet ta' ommu, anke billi jhallas diversi spejjez minn butu. Kien minhabba f'hekk, isostnu l-konvenuti, illi ommhom kienet kitbet il-post lil Anthony.

Dak in-nhar illi sar il-kuntratt kienu prezenti fid-dar Anthony Tabone, Maria Ducker, Paola Tabone u n-Nutar Dr. Henri Vassallo.

In-Nutar xehed illi ftit jiem qabel il-pubblikazzjoni tal-kuntratt kien mar Anthony Tabone ikellmu gewwa l-ufficcju tieghu u qallu li ommu riedet taghtih il-propjeta` kollha u staqsieh b'liema mod dan seta jsir. In-Nutar kien issuggerixxa li issir koncessjoni subemfitewtika. In-Nutar ftakar bi precizjoni il-kondizzjoni li fiha kienet tinsab lil Paola Tabone gewwa darha u cioe bil-qieghda fuq wheelchair jew fuq siggu, b'xall fuqha u minghajr drip. Hu talab illi huwa u Paola Tabone jithallew wehidhom sabiex jaccerta ruhu mix-xewqat taghha. Hija kkonfermatlu li ghalha l-importanti kien li b'xi mod tittrasferixxi il-post lil binha Anthony. Hija stqarret man-Nutar illi dan xtaqet taghmlu billi Anthony kien ilu s-snin jiehu hsiebha, imantniha u jhallas ic-cens. In-Nutar ikkonferma illi assolutament ma kien hemm l-ebda diffikolta ta' komunikazzjoni bejnu u l-anzjana, ghaliex kieku kien hemm diffikolta kien jieqaf milli jippubblika l-att.

Wara li kellem lil Paola wehidha, in-Nutar rega sejjah lil Anthony Tabone u Maria Ducker fil-kamra, spjega il-kontenut tal-kuntratt illi kien diga miktub u waslu ghall-

firem. Waqt li bdiet tiffirma Paola staqsiet lil binha kif se tiffirma ghaliex giet f'diffikolta. Dan wegibha "mhux P. Tabone?". Meta waslet f'nofs il-firma, hija talbet lil Anthony jghinha u dana zammilha idha soda mill minkeb waqt li hija kienet qed tiffirma.

Id-dettalji li ta n-Nutar Vassallo dwar il-mod kif gie ppubblikat l-att u kif saret il-firma tal-omm huma korraborati mill-konvenut Anthony Tabone u wkoll minn Maria Ducker. Din ta' l-ahhar pero` ma kienix ezatta jekk in-Nutar gabx kuntratt mieghu lest, jew inkella kitbux dak il-hin.

Mix-xhieda ta' Maria Ducker johrog ukoll illi ommhom kienet ilha zmien twil tghid lil huha Anthony sabiex idawwar ic-cens fuqu izda "da parti ta' Tony ma kienx hemm dik il-hatfa."

L-affidavit prodott minn Violet Zammit juri li Paola Tabone ma kienix mitlufa fil-jiem li fih ghamlet dan il-kuntratt ghaliex meta l-istess Violet Zammit kienet tmur taraha dejjem kellmitha. Hi kienet tmur spiss ghandha. Inoltre l-attur Angelo Tabone mhux talli kien dispost li jigdeb taht gurament, izda heggeg ukoll lil ohtu sabiex tigdeb waqt li tixhed, billi tghid illi ommhom kienet dejjem mitlufa.

Mix-xiehda moghtija minn Frances Bonnici jirrizulta illi jum minnhom din semghet lil Paola Tabone tghid lil binha sabiex imur igib in-Nutar biex hija taghmel testment. Jirrizulta wkoll illi fid-diskorsati li kien ikollhom bejniethom, Tabone kienet sikwit taccenna ghall-kontribut kbir li binha Anthony kien jaghmel ghall-ghixien taghha u li minhabba f'hekk riedet thallilu kollox. Bonnici tikkonferma illi hi rat lil Tabone tnax-il jum qabel il-mewt taghha, u sa dak in-nhar mohha kien tajjeb.

Konsiderazzjonijiet

Il-Perit legali nominat minn dina l-Qorti wara li semgha x-xhieda prodotta u d-dokumenti ezibiti wasal ghall-konkluzzjoni li ma rrizultax li l-firma ta' Paola Tabone fuq l-att kontestat ma kienix genwina jew li kien iffirma

haddiehor ghaliha u l-atturi ma rnexxilhomx jippruvaw dak li allegaw biex iwaqqghu l-att kontestat.

Il-Qorti taqbel ma' l-osservazzjoni li ghamel il-Perit Legali fir-rapport tieghu illi li wiehed jattakka att pubbliku hi haga serjissima. Il-massima tad-dritt probatorju li min jallega jrid jipprova, tehtieg li tigi osservata fir-rigrosita` taghha hawnhekk fejn wiehed mill-kontraenti, precizament Paola Tabone, hi mejta. Ir-rieda taghha murija fuq l-att, bis-solennita` kollha mistennija minn att pubbliku, ma tistax tigi disturbata jekk mhux wara li jingiebu provi pezanti u univoci li juru mod iehor.

Il-Qorti kellha zewg versjonijiet quddiemha dwar l-istat mentali u ta' sahha ta' Paola Tabone. Miz-zewg verzjonijiet l-izjed wahda kredibbli, fil-fehma tal-Qorti hija l-verzjoni prodotta mill-konvenuti. Dan ghaliex din il-verzjoni hija wkoll korraborata mix-xiehda estensiva u dettaljata moghtija min-Nutar, mix-xiehda moghtija minn Frances Bonnici habiba tal-mejta Paola Tabone illi m'hijiex qariba tal-familja Tabone u mix-xiehda ta' Maria Ducker oht il-konvenuti u oht l-atturi. Min naha l-ohra Angelo Tabone qed jibbaza ruhu fuq xiehda ta' haddiehor kif wkoll hemm provi sufficjenti illi l-attur Angelo Tabone ma kienx ser jezita illi jigdeb waqt li jixhed bhal ma xehdet Violet Zammut u ssir ukoll referenza ghall-incident li nqala ma' l-espert Ivan Formosa. Ghaldaqstant il-kredibbilita` ta' dak li l-attur xehed u tax-xhieda prodotti minnu tiflef hafna mill-valur taghha.

Il-Qorti qieghda taccetta bhala veritiera il-verzjoni tal-fatti kif mistqarra mill-konvenuti u cioe li Paola Tabone iffirmit il-kuntratt mertu ta' din il-kawza hija stess, waqt illi Anthony Tabone zammilha l-minkeb biex jissodalha idha u hi komplet tiffirma.

Dwar jekk l-ghajnuna illi ta Anthony Tabone lil ommu waqt illi din kienet qed tiffirma, twassalx ghan-nullita` tal-kuntratt, il-Qorti hija tal-fehma illi l-involviment ta' Anthony Tabone fil-firma ta' ommu kienet illi jzommilha idha soda minhabba d-diffikolta` li kellha rizultanti mill-eta` taghha. Din il-Qorti ma tiddubitax illi Paola Tabone kienet taf

Kopja Informali ta' Sentenza

x'qieghda taghmel waqt li tiffirma dan il-kuntratt – kienet ilha bix-xewqa li thalli d-dar lil Anthony. Il-firma fuq il-kuntratt hija ta' omm il-kontendenti Paola Tabone u ma jistax jinghad li hija falza ghaliex barra li jirrizulta li saret minnha tirrifletti wkoll ix-xewqa u r-rieda taghha.

Anke rigward id-disposizzjonijiet testamentarji ta' Paola Tabone precedenti ghal koncessjoni in kwistjoni l-Qorti tirrileva li jirrizulta li skond in-Nutar Vassallo dan kien gidbilha l-attenzjoni ghal dawn id-disposizzjonijiet u hija baqghet tinsisti li mhux biss riedet thallilu l-legat imma anke l-post (ara fol 363).

Il-Qorti, wara li rat ukoll ir-relazzjoni u ezaminat il-provi, hija tal-fehma li l-kostatazzjonijiet maghmulin mill-perit legali, kif ukoll il-konkluzzjonijiet minnu raggunti, huma gusti u korretti u tikkondividihom.

Finalment in vista tal-konkluzzjonijiet ta' dina l-Qorti, tikkonferma li ma kienx hemm necessita' li f'dina l-kawza jigi nominat espert kaligrafu.

DECIZJONI

Ghal dawn il-motivi

Il-Qorti tiddeciedi

blli tichad it-talbiet attrici,

bl-ispejjez kontra l-atturi.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----